

A experiencia de Vigo

MANOEL SOTO FERREIRO

DE SEIS ANOS ATA HOXE

Coa constitución dos primeiros concellos eleixidos democráticamente polo pobo, comezaron en Vigo os primeiros tentos cara a posicionamentos favorables ó uso do galego nas sesións plenarias. Daquela semellaba xa un avance a toma de postura neste senso. Pero nin siquera como tal, aquela idea foi avante, agás no caso particular de algún concello aillado e de mín mesmo que sempre empreguei, e emprego, o galego na miña xestión ó fronte da alcaldía de Vigo.

Xa no ano 1976 unha moción para denominar en galego os topónimos do termino municipal e outra para solicitar do Goberno o recoñecemento da cooficialidade do galego en tódalas entidades, centros e institucións de Galicia, interesado que se adherirán á petición as demais Corporacións e entidades galegas.

No ano 79 vólvese aprobar unha moción sobre o uso da nosa lingua con prioridade nos asuntos verbais e documentos do Concello, mantendo a súa recoñecida cooficialidade castelá, e no 82 aprobaríase asemade a proposta de que tódolos anuncios, edictos, bandos, etc., que se publiquen nos medios de comunicación social faríanse en lingua galega, que tódolos impresos municipais se irían substituíndo segundo foran esgotándose por novos impresos feitos en galego.

Finalmente en abril de 1983, apróbase unha moción pola que se decide poñer en marcha o proceso normalizador creando un Servicio Municipal de Normalización e asesoramento lingüístico, unha Comisión Municipal de normalización do idioma, un Consello Municipal co mesmo fin, e dictaminando asemade a rotulación das dependencias municipais en galego, impresión nesta lingua de tódolos documentos de uso interno e de relación Administración-administrados, redución das taxas para publicidade comercial feita en galego posta en marcha dun curso de iniciación á lingua para funcionarios e consideración positiva na puntuación para acceso

Vigo é a primeira das cidades galegas que asumíu responsabilidade o seu compromiso coa nova legalidade, co país e a súa cultura propia, de levar adiante un proceso de normalización lingüística no seu seo e nas súas relacións cos cidadáns, se ben—hai que recoñecelo—, houbo que superar dúbidas, reticencias e, en definitiva, moitas contradicións. Hoxe aína só estamos nunha primeira etapa.

á función pública local, do coñecemento do galego.

Pero todos estes acordos e pequenos pasos emprendidos polo camiño dun compromiso voutarista, concretáronse recentemente nos decretos de 6 de agosto e 22 de novembro. Co primeiro o Concello de Vigo ratificábase no compromiso suscrito ó asinar a "Declaración dos alcaldes galegos reunidos en Santiago de Compostela" en maio deste mesmo ano. O Concello asumía nese decreto a obriga de fomentalo uso do galego e de respetar escrupulosamente os dereitos lingüísticos do cidadán, creando o Servicio de Normalización Lingüística para dar coherencia ós diversos pasos dados, de xeito que se faga normal no seo do Concello o que é normal nas rúas e fogares de Vigo e de toda Galicia: o uso do galego tanto na fala como na escritura para así irmos superando as secuelas da discriminación anterior.

Os seguintes dous decretos de 22 de novembro veñen recollidos nestas mesmas páxinas polo que non é preciso voltar sobre o seu contido.

O LABOR DOS FUNCIONARIOS

Semella claro que en Vigo existe unha vontade política para saír da inercia derivada de tantos anos esquecendo e reixeitando ó galego como medio de comunicación entre a Administración Local e os seus administrados, pero compre recordar aquí que no se tería avanzado o máis mínimo sen a colaboración imprescindible dos homes e mulleres que traballan neste Concello. A ilusión e a fe dun fato deles viu demostrar que as persoas

teñen un papel fundamental nesta labor colectivo. A vontade institucional non se materializa se os individuos non queren e nos caso de Vigo hai que recoñecer o esforzo realizado por moitos funcionarios que loitan decote co emprego dunha xerga administrativa—xa que non se lle pode propiamente chamar linguaxe a un instrumento de comunicación que en lugar de achegar, distancia ós cidadáns da súa casa que é esta institución— que as veces está baleira de sentido mesmo en castelá e que lles resulta dabondo difícil utilizar en galego.

Resulta un lugar común xa que o facer referencia ó analfabetismo que todos padecemos na nosa propia lingua, do que é consecuencia a dificultade posterior para avanzar nela. Mais non por coñecido é menos certo; por iso teimo na idea de que hai que valorar, e moito, o esforzo dos funcionarios para se poñer ó día, para pelexar co farrogo vocabulario, para se afacer a falar e escribir en galego fora do contexto amical ou familiar.

O certo é que un paso chama a outro e dende que as actas dos Plenos e Permanentes se fan en galego estase a notar un incremento no emprego desta lingua pola maioría dos concellais. Do mesmo xeito, o feito de cambiarnos os letreros das dependencias municipais polos seus correspondentes en galego, a creación, en suma, dun contexto favorable para a práctica normal do noso idioma, está permitindo avances vitoriosos pero firmes nesta camiño da normalización.

O COMPROMISO INSTITUCIONAL

O pasado 20 de decembro pasará á historia de Galicia como un fito a ter en conta no porvir. Os concellos que asinamos o documento de colaboración co Instituto da Lingua Galega, a traveso da Universidade, somos conscentes de que estamos asumindo un compromiso institucional que vai permitir acelerar e asegurar o proceso normalizador nos municipios galegos, contribuíndo asemade á creación dunha linguaxe administrativa anovada e mesmo mais moderna que a castelá. Galicia irá por diante neste terreo no que estivo acochada no decurso de tantos anos por elo témonos de aledar.

Non se pasa por alto porén, que este compromiso adquirido polos concellos galegos, é sustitutorio das decisións que non da tomado a Dirección Xeral de Política Lingüística da Xunta de Galicia. E ó goberno autónomo a quen lle correspondería afrontar esta necesidade pero velai como as decisións deste tipo son obviadas e as carencias siguen sen cubrirse a expensas da vontade doutos organismos que, coma neste caso, non queren perder mais tempo e aceptan responsabilidades que a outros corresponderían.

Neste senso, a nosa experiencia dinos que a normalización do galego é posible porque crea ilusións, permite engadirle unha dimensión de creación cultural a todo o que facemos, e permite tamén revisar moitas inercias.

A normalización consíguese se hai unha vontade definida, se se crea un ambiente favorable e se se poñen os medios (cursos, dicionarios, modelos...), medios que ademais teñen un custo económico infimo.

Na recuperación do galego temos que participar todos porque todos somos un pouco responsables da súa situación actual e todos somos absolutamente responsables do seu futuro. Pola miña banda, asumo a miña responsabilidade e creo que os vigueses poderemos estar cada vez mais orgullosos da nosa aportación a Galicia.

Manoel Soto Ferreiro é
—Alcalde de Vigo—

CONCELLO DE VIGO

NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA

LEXENDO:

A constitución vixente protexe a todos os españois e pobos de España no exercicio dos seus dereitos humanos, das súas culturas e tradicións, linguas e institucións e declara obxecto de especial respecto a protección á pluralidade lingüística do país.

Unforme á propia Constitución e ó Estatuto de Autonomía de Galicia, son oficiais en Galicia o castelán (ou lingua común de España) e o galego (ou lingua propia de Galicia), tendo os poderes públicos—e entre eles o noso Concello— a obriga de garantir o uso normal e oficial dos dous idiomas e potenciar o uso do galego—que, achegando para así restablecemos a súa dignidade e a súa normalidade tan gravemente afectadas por unha prescripción tan longa como inculta. Resulta evidente que, esta dobre oficialidade—como tal— que o Concello funciona en castelán—nos obriga a dar o paso de poñer os medios e ditar as medidas precisas para que funcione tamén na nosa lingua.

Así pois, á leste das normas fundamentais devanditas e en cumprimento do establecido na Lei 3/83 de normalización lingüística, cómpre dar un novo paso neste camiño regulando mediante este decreto as garantías precisas da igualdade e non discriminación lingüística dos cidadáns na atención ó público en tódalas dependencias do Concello e para iso,

RESOLVO:

- 1) - Nas centralitas de recepción telefónica (tanto na central como nas de tódolos servizos e entidades dependentes do Concello)— atenderase ós cidadáns en galego e se non comprenderen este idioma, contestarase e informarse a cada cidadán no idioma en que este fale.
- 2) - Nas oficinas de información (tanto na xeral da Casa do Concello como nas sectoriais de consumo... e en tódalas dependencias, atenderase ós cidadáns en galego e se non comprenderen este idioma, contestarase e informarse a cada cidadán no idioma en que este fale.
- 3) - O mesmo (a obriga de atender e contestar no idioma no que o cidadán se dirixia a eles) reñerá para tódolos integrantes da Policía Municipal e persoas que prestan servizo na rúa.
- 4) - Todo escrito que entre no Concello en lingua galega terá que ser, obrigatoriamente, contestado nese idioma.
- 5) - Calquera cidadán poderá pedir copia ou tradución no idioma oficial que desexa das notificacións ou comunicacións, que reciba. Asímismo, os cidadáns e entidades poderán exercer mediante escrito a súa opción lingüística con carácter xeral e o Concello respetará escrupulosamente.

6) - As actas das Comisións informativas e tódolos escritos dirixidos a órganos da Comunidade Autónoma galega, así como os que se remitan ás Corporacións locais galegas terán de ser redactados no idioma propio de Galicia (os respectivos Secretarios e Xefes de Unidades poderán solicitar un prazo transitorio para cumprir esta orde, así como os medios e apoios necesarios para o seu cumprimento.)

7) - Tódolos anuncios que o Concello remita para publicar nos medios de comunicación galegos (escritos e radiofónicos) así como no R.O.P. e mais no D.O.G. deberán ir redactados en galego, responsabilizándose a Xefes dos Servizos de prensa e Rexistro Xeral do cumprimento desta medida.

8) - Igualmente, os cartais e letreros que o Concello coloque nas rúas da cidade irán (como principio xeral que só poderá admitir as excepcións que esta Alcaldía autorice), redactados en lingua galega. O mesmo reñerá para as publicacións dos diversos departamentos do Concello.

Asímismo, como medida normalizadora adicional a partir desta data, a emisora de Garda municipal funcionará en galego.

As medidas contidas neste Decreto, que ó cabo veñen ser a concreción dos principios legais devanditos e do deber funcional de atender con respecto ós cidadáns, teñen carácter de obrigatorio; non obstante, esta Alcaldía comprométese a poñer os medios para resolver calquera problema que puidera ter algún funcionario para cumprilas, facilitando a súa asistencia de cursos de galego que se están a impartir ou trasladando se fora preciso. En todo caso, o servizo de normalización lingüística está ó voso servizo para facilitar tamén o cumprimento.

Por último, non pode deixar pasar a ocasión para felicitar a todo o persoal municipal polo esforzo que se está a facer en facer máis e mellor o galego (como xa se fixo constar no asentimento de toda a Corporación nun recente Pleno) e animarvos a todos a seguir neste labor en ben da cultura viva e do achegamento ós cidadáns.

Vigo, 22 de decembro de 1984
O ALCALDE,
Manoel Soto Ferreiro.

XG/sc.

CONCELLO DE VIGO

NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA

DECRETO:

Proseguindo na liña de poñer os medios precisos para o cumprimento da normativa vixente en materia lingüística e no proceso de normalización que se está a levar a cabo no noso Concello, considérase de todo punto preciso coordinar e unificar os esforzos das persoas e entidades especialmente interesadas nesta cuestión cara a configurar unha REDE DE NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA que dinamice a aplicación da oficialidade do galego e a obriga de fomento do uso do noso idioma propio.

Xa que logo, como primeira medida, cómpre artellar unha rede interna no seo do Concello que cubra tódolos servizos e dependencias e asegure a cualificación e formación permanente deste persoal no uso do galego e ir sentando as bases para abrir o proceso de normalización ó conxunto da sociedade viguesa levando adiante un traballo conxunto—cos profesores de galego e outras materias, entidades educativas dos diversos niveis, asociacións culturais, veciñais, deportivas, de pais... a fin de que sexa o conxunto da cidadanía viguesa o protagonista deste proceso.

Polo tanto,

RESOLVO:

- 1) - O persoal ó servizo do Concello interesado, poderá solicitar—mediante escrito— ser integrado como colaborador do servizo de normalización lingüística, resolvendo esta Alcaldía sobre a admisión, funcións que se atribúan e medios que se asigne a cada colaborador.
- 2) - Ordenar ó encargado do servizo de normalización lingüística que realice as xestións precisas para organizar unha rede de persoas e entidades para a normalización lingüística no municipio viguesa, que se configurará formalmente por acordo do órgano competente do Concello.

Vigo, 22 de decembro de 1984
O ALCALDE,
Manoel Soto Ferreiro.

XG/sc.